

ماده ۴۷۴

"نسبت به امری که از طرف دادگاه به داوری ارجاع می شود اگر یکی از داوران استعفادهد یا از دادن رای امتناع نماید و یا در جلسه داوری دوبار متوالی حضور پیدا نکند دو داور دیگر به موضوع رسیدگی و رای خواهند داد. چنانچه بین آنان در صدور رای اختلاف حاصل شود، دادگاه به جای داوری که استعفا داده یا از دادن رای امتناع نموده یا دوبار متوالی در جلسه داوری حضور پیدا نکرده ظرف مدت ده روز داور دیگری به قید قرعه انتخاب خواهد نمود، مگر اینکه قبل از انتخاب به اقتضاء مورد، طرفین داور دیگری معرفی کرده باشند. در این صورت مدت داوری از تاریخ قبول داور جدید شروع می شود. در صورتی که داوران در مدت قرارداد داوری یا مدتی که قانون معین کرده است نتوانند رای بدهند و طرفین به داوری اشخاص دیگر تراضی نکرده باشند، دادگاه به اصل دعوا وفق مقررات قانونی رسیدگی و رای صادر می نماید.

تبصره - در موارد فوق رای اکثریت داوران ملاک اعتبار است، مگر این که در قرارداد ترتیب دیگری مقرر شده باشد."

۹۷/۳/۲۷

۷/۹۷/۵۹۸

شماره پرونده: ۲۳۷۷-۱۳۹-۹۶ح

نظریه مشورتی اداره کل حقوقی قوه قضائیه

بازگشت به استعلام شماره سیار ۱ مورخ ۹۶/۱۱/۱۸ به شماره ثبت وارده ۳۰۹۹ مورخ ۹۶/۱۲/۶ نظریه مشورتی این اداره کل به شرح زیر اعلام می‌گردد:

۱- مفاد تبصره ماده ۴۸۴ قانون آیین دادرسی در امور مدنی دارای این مفهوم نیست که اگر ارجاع دعوا به داورى از سوى دادگاه صورت گرفته باشد، دادگاه می‌تواند مدت داورى را بیش از سه ماه تعیین کند؛ زیرا اولاً تعیین داور یا ارجاع دعوا به داورى از سوى دادگاه در هر حال باید مستند به توافق طرفین باشد و دادگاه رأساً (بدون توافق طرفین) نمی‌تواند دعوائی را به داورى ارجاع دهد یا داور تعیین کند. ثانیاً از فراز آخر ماده ۴۷۴ قانون یاد شده که مقرر می‌دارد: «... در صورتی که داوران در مدت قرارداد داورى یا مدتی که قانون معین کرده است نتوانند رأی بدهند... دادگاه به دعوا رسیدگی و رأی صادر می‌نماید.» استنباط می‌شود که مدت داورى یا قراردادی است یا قانونی و مدت دیگری (موعد قضایی) وجود ندارد. بنابراین دادگاه نمی‌تواند مدتی بیش از سه ماه برای داورى تعیین کند.

۲- انتخاب اعضاء هیأت مدیره یا مدیرعامل شرکت که یکی از اطراف منازعه است با تراضی طرفین به عنوان داور با توجه به ملاک صدر ماده ۴۶۹ قانون آیین دادرسی در امور مدنی و اینکه شخصیت حقوقی شرکت مستقل از مدیران آن است، فاقد منع قانونی است. /ت

دکتر محمد علی شاه حیدری پور

مدیر کل حقوقی قوه قضائیه

۹۶/۴/۱۲

۷/۹۶/۸۳۸

شماره پرونده: ۵۲۲-۱۳۹-۹۶ح

نظریه مشورتی اداره کل حقوقی قوه قضائیه

بازگشت به استعلام شماره ۱/ت ۹ مورخه ۱۳۹۶/۰۳/۱۶، به شماره ثبت وارده ۶۶۴ مورخ ۱۳۹۶/۰۳/۲۴
نظریه مشورتی این اداره کل به شرح زیر اعلام می‌گردد:

۱- با عنایت به ذیل ماده ۴۷۴ و تبصره ماده ۴۸۴ قانون آیین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب در امور مدنی، داور باید در مدت داری که به وسیله طرفین یا قانون معین شده است، رأی خود را صادر نماید و مطابق ماده ۴۸۵ و بند ۴ ماده ۴۸۹ این قانون، اگر در قرارداد داری طریق خاصی برای ابلاغ پیش بینی شده باشد، بر اساس توافق رأی را به طرفین ابلاغ، والا رأی را به دفتر دادگاه تسلیم تا دفتر دادگاه به دستور دادگاه رأی را به طرفین ابلاغ کند، بنابراین، ابلاغ رأی داری به طرفین، جزء تکالیف قانونی داور است، زیرا طرفین حق اطلاع از مفاد رأی و به دنبال آن حق اعتراض و یا حق اجرای رأی را دارند و این حقوق مستلزم و فرع بر ابلاغ است. بنابراین، داور باید در مدت داری علاوه بر صدور رأی، آن را نیز مطابق ماده ۴۸۵ قانون مزبور ابلاغ یا به مرجع مربوط مانند دفتر دادگاه تسلیم نماید و چنانچه خارج از مهلت، اقدام به ابلاغ یا تسلیم رأی کند، چنین رأیی باطل و قابلیت اجرایی ندارد، زیرا مقنن در بند ۴ ماده ۴۸۹ قانون مزبور، صدور رأی و تسلیم آن در مدت داری را مد نظر داشته و به اصطلاح انجام هر دو اقدام در مدت مشخص به نحو وحدت مطلوب است و موضوعیت دارد.

۲- در مقررات داری صدور هر گونه رأی اصلاحی یا تکمیلی خارج از مهلت قانونی برای داور پیش بینی نشده است و چنین رأیی به لحاظ خارج از مهلت بودن فاقد اعتبار است. ضمنا ماده ۴۸۷ قانون آیین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب در امور مدنی در خصوص تصحیح رأی داور، تعیین تکلیف نموده است که اجرای مفاد این ماده در موارد تصحیح رأی داری لازم الرعایه است. /سا

دکتر محمد علی شاه حیدری پور

مدیر کل حقوقی قوه قضائیه